

Хмельницький національний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту

Євген ПАВЛЮК

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕРГОТЕРАПІЯ ОСІБ З ТРАВМАМИ ВІЙНИ

Назва дисципліни

Галузь знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
Спеціальність **I 7 Терапія та реабілітація**
Рівень вищої освіти **Перший бакалаврський**
Освітньо-професійна програма **Ерготерапія**
Обсяг дисципліни **4 кредити ЄКТС**
Шифр дисципліни **ОФП. 16**
Мова навчання **Українська**
Статус дисципліни: **Обов'язкова (цикл фахової підготовки)**
Факультет: **здоров'я, психології, фізичної культури та спорту**
Кафедра: **фізичної терапії, ерготерапії**

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин					Курсовий проект	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття				Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					
Денна	4	7	4,0/120	50	32		18	70				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми І7.02 «Ерготерапія» зі спеціальності І7 «Терапія та реабілітація» першого бакалаврського рівня.

Робоча програма складена _____ к.т.н., доц. Інна СОЛТИК

Схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1;

Зав. кафедрою фізичної терапії, ерготерапії _____ Олег Базильчук

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1а

Голова вченої ради факультету _____ Євген Павлюк

Хмельницький 2025

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ініціали, прізвище
Гарант освітньо-професійної програми	фізичної терапії, ерготерапії		Володимир БІЛИЙ

3. Пояснювальна записка

Дисципліна «Ерготерапія осіб із травмами війни» є обов'язковою дисципліною фахової підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для освітньо-професійної програми І7.02 «Ерготерапія» зі спеціальності І7 «Терапія та реабілітація». Важливе значення вивчення дисципліни у процесі підготовки фахівців полягає в тому, що вона формує у майбутніх ерготерапевтів спеціалізовані знання, навички та компетенції, необхідні для роботи з найскладнішою та найчисельнішою категорією пацієнтів у сучасній Україні — військовослужбовцями та ветеранами з бойовою травмою, цивільними особами, які постраждали внаслідок російсько-української війни.

Пререквізити – ОФП.04 Фізіотерапевтичні методики в реабілітації, ОФП.18 Терапевтичні вправи, ОФП.19 Основи професійного мислення в ерготерапії.

Постреквізити – ОФП.15 Комплексна курсова робота з фахових дисциплін, ОФП.17 Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування в реабілітації, ОФП.31 Практика II рівня з ерготерапії при порушенні діяльності опорно-рухового апарату.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

- **компетентності:** Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Фахові компетентності: ФК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заняттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп. ФК 05. Здатність застосовувати у практичній діяльності знання та розуміння науково-обґрунтованих підходів та методів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованої програми ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта. ФК 13. Здатність ефективно та своєчасно документувати надання ерготерапевтичних послуг у межах власних професійних компетентностей.

- **програмні результати навчання:** ПРН 02. Інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології, патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, принципів відновлення та одужання, протипоказань і застережень для безпечної та ефективної професійної практики. ПРН 06. Застосовувати рефлексивне професійне мислення у процесі навчання та надання ерготерапевтичних послуг. ПРН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб. ПРН 08. Застосовувати у практичній діяльності знання та базове розуміння рамок практики (frames of reference), науково-обґрунтованих підходів, методів, стратегій та інструментів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованих програми ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості. ПРН 09. Навчати пацієнтів/клієнтів безпечному і ефективному використанню допоміжних засобів реабілітації, ортезів, протезів та інших адаптивних засобів та пристосувань для покращення функціональної мобільності, заняттєвої участі та пересування у громаді. ПРН 10. Створювати безпечне і доступне середовище життєдіяльності у різних середовищах і контекстах заняттєвої участі, адаптовувати фактори середовища з метою збільшення функціональної незалежності у співпраці з пацієнтом/клієнтом, його родиною, іншими стейкхолдерами та особами, які надають реабілітаційні, освітні та соціальні послуги пацієнту/клієнту. ПРН 11. Застосовувати базові навички наукового пошуку, формулювання дослідницького питання, збору, критичного аналізу та оцінки даних, опрацювання джерел доказової інформації для написання студентських наукових робіт з дотриманням принципів доброчесності та обґрунтування рішень щодо застосування наукових даних у практичній діяльності. ПРН 12. Застосовувати у професійній діяльності знання національних регуляторних документів, норм та процесів супервізії асистентів ерготерапевтів, провадити практичну

діяльність у межах професійної компетентності асистента ерготерапевта та демонструвати навички міжпрофесійної співпраці. ПРН 14. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами, нормами професійної етики та деонтології та дотримуючись принципу неприпустимості корупції. ПРН 17. Ефективно та своєчасно документувати надання ерготерапевтичних послуг у межах власних професійних компетентностей, використовуючи електронні систем документації, типові форми документації, загальноприйняту професійну термінологію та дотримуючись принципів конфіденційності і доброчесності. ПРН 20. Застосовувати навички щодо зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я шляхом використання заняттєвої активності людини. ПРН 22. Застосовувати методи оцінювання заняттєвої участі під керівництвом ерготерапевта; виконувати елементи ерготерапевтичних втручань, адаптуючи середовище та заняттєву діяльність особи відповідно до індивідуального плану; сприяти мінімізації ризиків для здоров'я пацієнтів/клієнтів та підтримці добробуту на основі практичного досвіду, здобутого в установах різного профілю.

Мета дисципліни: сформувати знання щодо всебічного впливу травм війни на здоров'я та добробут людини та розвиток професійного мислення у студентів для впровадження спеціалізованого ерготерапевтичного втручання з метою сприяння розширенню заняттєвої участі осіб із наслідками травм війни, що мають забезпечити теоретичну та практичну підготовку бакалаврів освітньо-професійної програми І7.02 «Ерготерапія» зі спеціальності І7 «Терапія та реабілітація».

Предмет дисципліни: оцінювання, планування та надання клієнтоорієнтованих, заняттєво-спрямованих ерготерапевтичних втручань військовослужбовцям та ветеранам, які отримали бойову травму (фізичні, психологічні та когнітивні ушкодження), з метою відновлення функціональної незалежності, підвищення якості життя та забезпечення їхньої успішної соціальної, професійної та громадської реінтеграції.

Завдання дисципліни: надати знання щодо клієнтоорієнтованих підходів та спеціалізованих втручань для ефективного відновлення функціональної незалежності військовослужбовців із бойовою політравмою, включаючи фізичні, когнітивні та психосоціальні наслідки (ПТСР), забезпечуючи їхню успішну соціальну реінтеграцію..

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: *застосовувати* інтегровані знання з біопсихосоціальної моделі, клієнтоорієнтованих підходів та специфіки бойової політравми (фізичної, когнітивної, психоемоційної) для створення індивідуальних програм реабілітації військовослужбовців; *аналізувати* клінічні випадки та комплексні функціональні порушення в осіб із травмами війни, включаючи наслідки ПТСР, ЧМТ та ампутацій, з точки зору їхнього впливу на зайняттєву активність; *оцінювати* функціональний статус, пріоритети та обмеження військовослужбовців, використовуючи клієнтоорієнтовані (наприклад, COPM) та стандартизовані інструменти оцінки фізичних, когнітивних та психосоціальних компонентів; *проектувати та адаптувати* безпечне, доступне та сприятливе середовище (житлове, робоче, громадське) через підбір допоміжного обладнання та внесення модифікацій для відновлення незалежності пацієнта; *використовувати* принципи травма-інформованого підходу та етичні засади у взаємодії з військовослужбовцями та їхніми родинами, сприяючи їхній психосоціальній адаптації; аргументовано *впроваджувати* сучасні практики заняттєво-спрямованих втручань, професійної реінтеграції та відновлення соціальних ролей для забезпечення повноцінного повернення ветеранів до цивільного життя; *використовувати* сучасні методи та технології реабілітації (сенсорна інтеграція, VR-технології, тренування з протезами) для підвищення мотивації та ефективності відновлення функціональної незалежності.

Зміст навчальної дисципліни: особливості процесу ерготерапії у контексті війни, особливості реабілітації військових; особливості спілкування з особами, які отримати травматичні ураження під час війни; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з мінно-вибуховими ураженнями та травмами, заподіяними вогнепальною зброєю; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з опіками; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з поєднаними травмами верхньої кінцівки; професійне мислення та спеціалізовані

ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з ампутаціями кінцівок; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з порушенням зору; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з черепно-мозковою травмою; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з травмою спинного мозку; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності при важких комбінованих ураженнях у дорослих; професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності в педіатрії в контексті травм війни; ерготерапія при ПТСР, залежності від психоактивних речовин та інших порушеннях психічного здоров'я ветеранів/військових; порушення психічного здоров'я цивільного населення та заняттєва справедливість під час війни; професійна практика і психічне здоров'я фахівців охорони здоров'я у контексті війни; ерготерапія для підтримки соціальної інтеграції ветеранів війни; групова та соціальна ерготерапія для здоров'я та добробуту цивільного населення.

4. Структура і зміст робочої програми навчальної дисципліни

4.1. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
<i>Модуль 1. Вступ до ерготерапії для осіб з травмами війни</i>			
Тема 1. Особливості процесу ерготерапії у контексті війни, особливості реабілітації військових	2	0	4
Тема 2. Особливості спілкування з особами, які отримати травматичні ураження під час війни	2	2	5
<i>Модуль 2. Ерготерапія у сфері фізичного здоров'я при травматичних ураженнях осіб з травмами війни. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання</i>			
Тема 3. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з мінно-вибуховими ураженнями та травмами, заподіяними вогнепальною зброєю	2	2	5
Тема 4. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з опіками	2	0	4
Тема 5. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з поєднаними травмами верхньої кінцівки	2	0	4
Тема 6. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з ампутаціями кінцівок	2	0	4
Тема 7. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з порушенням зору	2	0	4
Тема 8. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з черепно-мозковою травмою	2	0	4
Тема 9. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з травмою спинного мозку	2	0	4
Тема 10. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності при важких комбінованих ураженнях у дорослих	2	2	5
Тема 11. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності в педіатрії в контексті травм війни	2	2	5
<i>Модуль 3. Ерготерапія у сфері психічного здоров'я під час війни</i>			
Тема 12. Ерготерапія при ПТСР, залежності від психоактивних речовин та інших порушеннях психічного здоров'я ветеранів/військових.	2	2	4
Тема 13. Порушення психічного здоров'я цивільного населення та заняттєва справедливість під час війни	2	0	1
Тема 14. Професійна практика і психічне здоров'я фахівців охорони здоров'я у контексті війни	2	2	5
<i>Модуль 4. Відповідь громади на події війни</i>			

Тема 15. Ерготерапія для підтримки соціальної інтеграції ветеранів війни	2	2	6
Тема 16. Групова та соціальна ерготерапія для здоров'я та добробуту цивільного населення.	2	4	6
Разом	32	18	70

5 Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу

№ лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Тема 1. Особливості процесу ЕТ у контексті війни, особливості реабілітації військових Вступ: роль ерготерапії у реабілітаційному процесі осіб з травмами війни. Види травм, отриманих в умовах війни, їх вплив на обмеження заняттєвої активності та заняттєвої участі. Континуум реабілітаційного процесу, періоди реабілітації в контексті травм війни. Медичні заклади, які забезпечують реабілітаційний процес при травмах війни. Поняття про реабілітаційний маршрут та логістику при плануванні реабілітаційних заходів для військових з травмами війни. Особливості роботи ерготерапевта у взаємодії з іншими фахівцями у процесі комплексної реабілітації. Організація ерготерапевтичних втручань: розробка індивідуальних планів і програм ерготерапії для ветеранів війни, оцінювання, типи ерготерапевтичних втручань, підходи до ерготерапії, які визначають моделі та теоретичні рамки практики ерготерапії. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682468/mod_resource/content/1/MI.pdf, с.1-21*	2
2	Тема 2. Особливості спілкування з особами, які отримали травматичні ушкодження під час війни Вплив травматичних ушкоджень на психічний стан ветеранів війни. Розпізнавання впливу моральної травми під час військового конфлікту та роль фахівців з ерготерапії. Розуміння мотивації ветеранів та її роль у процесі ерготерапії. Створення мотиваційного середовища для ветеранів у реабілітаційному процесі. Клінічне застосування ерготерапевтом комунікаційних технік в реабілітації ветеранів: активне слухання та емпатія, невербальні засоби комунікації, робота з емоціями та стресом у процесі ерготерапії. Основні принципи допомоги ветеранам війни з ПНПР-розладами відповідно до Керівництва mhGAP. Встановлення реалістичних та досяжних цілей для ветеранів із травмами війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682468/mod_resource/content/1/MI.pdf, с. 22-32.	2
3	Тема 3. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з мінно-вибуховими ушкодженнями та травмами, заподіяними вогнепальною зброєю Особливості впливу воєнної травми на організм людини. Відображення зовнішніх та внутрішніх чинників, які негативно впливають на людину, яка перебуває в екстремальних умовах війни. Відображення найпоширеніших травм, які може отримати людина на фронті. Принципи ерготерапії для покращення функціонування осіб та сприяння виконанню заняттєвої активності осіб з вогнепальними та мінно-вибуховими ушкодженнями. Розширення фокусу на процес ерготерапії осіб з травмами війни.	2

	https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/PIP.pdf , с. 5-7	
4	Тема 4. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з опіками Основні аспекти опіків: етіологія опіків отриманих під час війни, ступені опіків, клінічні характеристики. Особливості оцінки площі опіку. Роль ерготерапії для осіб з опіками. Стратегії втручання на різних етапах реабілітації. Важливість навчання пацієнта/клієнта самоменеджменту наслідків опіків. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682469/mod_resource/content/1/MII.pdf, с. 1-7	2
5	Тема 5. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з поєднаними травмами верхньої кінцівки Характеристика комбінованих уражень різних структур верхньої кінцівки. Наслідки поєднаної вогнепальної травми верхньої кінцівки. Оцінювання при ураженні периферичної нервової системи. Роль і значення ортезування при ураженні периферичної нервової системи. Процес ерготерапії на прикладі клінічного випадку з презентацією особливостей ерготерапевтичного втручання на кожному етапі реабілітації. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682469/mod_resource/content/1/MII.pdf, с. 8-18.	2
6	Тема 6. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з ампутаціями кінцівок Функціональний прогноз відповідно до рівня ампутації. Процес ерготерапії для осіб з ампутацією верхньої та нижньої кінцівки на різних етапах реабілітації. Заняттєво-орієнтовані втручання для осіб з ампутацією верхньої кінцівки: стратегії втручання відповідно до виду протеза або формування компенсаторних стратегій реалізації заняттєвої активності в техніці однієї руки при відмові від протезування. Заняттєво-орієнтовані втручання для осіб з ампутацією нижньої кінцівки. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682469/mod_resource/content/1/MII.pdf, с. 18-25	2
7	Тема 7. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з порушенням зору Процес ерготерапії осіб із порушеннями зору отриманими внаслідок черепно-мозкової травми. Вплив порушення зору на заняттєву активність. Роль та завдання ерготерапевта в реабілітації порушень зору. Професійне мислення ерготерапевта для покращення функціонування осіб з порушенням зору, особливості втручання ерготерапевта для уможливлення або розширення заняттєвої участі. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682469/mod_resource/content/1/MII.pdf, с. 25-41	2
8	Тема 8. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з черепно-мозковою травмою Процес ерготерапії осіб з черепно-мозковою травмою, стратегії втручання відповідно до ступеня важкості травми, рівня когнітивного функціонування, наявності інших уражень, особистих, контекстуальних факторів та факторів середовища. Клінічне мислення ерготерапевта в контексті уможливлення та розширення заняттєвої участі пацієнта.	2

	https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682469/mod_resource/content/1/MII.pdf , с. 41-54	
9	Тема 9. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності осіб з травмою спинного мозку Важливість відновлення участі пацієнта для покращення якості життя. Важливість залучення пацієнта для встановлення заняттєвих цілей. Професійне мислення ерготерапевта для уможливлення (розширення) заняттєвої участі пацієнта після травми спинного мозку враховуючи заняттєві цілі пацієнта, результати оцінювання ASIA, наявний рівень функціонування та прогнозовані функціональні наслідки, контекстуальні фактори. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682469/mod_resource/content/1/MII.pdf, с. 55-71	2
10	Тема 10. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності при важких комбінованих ураженнях у дорослих Практичні заняття з клінічними випадками. Формування здатності описувати повний процес ерготерапії, включаючи встановлення цілей, формування заняттєвого профілю, визначення стратегій втручань при важких комбінованих ураженнях у дорослих з травмами війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПП.pdf, с. 8-11	2
11	Тема 11. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання для функціонального покращення та сприяння виконання заняттєвої активності в педіатрії в контексті травм війни Особливості стратегій втручання в педіатричній сфері. Війна та її зони впливу на дітей. Стратегії ерготерапевтичного втручання в педіатрії в контексті війни. Формування здатності описувати повний процес ерготерапії, включаючи встановлення цілей, формування заняттєвого профілю, визначення стратегій втручань. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682469/mod_resource/content/1/MII.pdf, с. 72-83	2
12	Тема 12. Ерготерапія при ПТСР, залежності від психоактивних речовин та інших порушеннях психічного здоров'я ветеранів/військових ПТСР у ветеранів/військових: фактори, симптоми, тригери. Моделі ерготерапії та стратегії ерготерапевтичних втручань при ПТСР у ветеранів/військових. Залежність від психоактивних речовин у ветеранів/військових: фактори та наслідки, стратегії ерготерапевтичних втручань. Суїцидальна поведінка, депресія та інші порушення психічного здоров'я у ветеранів/військових: фактори, стратегії втручань, заняттєво-орієнтовні втручання. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682470/mod_resource/content/1/MIII.pdf, с. 1-13	2
13	Тема 13. Порушення психічного здоров'я цивільного населення та заняттєва справедливість під час війни Огляд психічного здоров'я цивільного населення під час війни та його вплив на професійну діяльність й участь у бойових діях. Значення заняттєвої справедливості у контексті реабілітації психічного здоров'я постраждалих. Порушення психічного здоров'я цивільного населення під час війни. Внутрішнє переміщення цивільного населення через бойові дії та його наслідки. Заняттєва депривація та її профілактика. Комунікація та взаємодія з жертвами порушень психічного здоров'я цивільного населення та професійне здійснення правосуддя у воєнний час.	2

	https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682470/mod_resource/content/1/MIII.pdf , с. 14-27	
14	Тема 14. Професійна практика і психічне здоров'я фахівців охорони здоров'я у контексті війни Значення психічного здоров'я фахівців охорони здоров'я у контексті війни. Вплив воєнних подій на психічне здоров'я працівників охорони здоров'я. Резилієнтність у професійній практиці працівників охорони здоров'я. Профілактика вигорання у працівників охорони здоров'я. Моральні страждання та етичний дебрифінг медичних працівників. Психологічна підтримка та самозахист працівників охорони здоров'я. Запобігання психічних проблем у фахівців охорони здоров'я. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682470/mod_resource/content/1/MIII.pdf , с. 27-38	2
15	Тема 15. Ерготерапія для підтримки соціальної інтеграції ветеранів війни. Важливість соціальної інтеграції ветеранів війни. Роль ерготерапії у сприянні соціальної інтеграції та реабілітації ветеранів. Фізичні та психологічні наслідки військових травматичних уражень. Волонтерство як значуща заняттєва активність для ветеранів. Створення соціальних підприємств для ветеранів. Роль ерготерапевта у сприянні участі ветеранів у соціальному підприємстві та можливості працевлаштування. Приклади успішних соціальних підприємств, заснованих ветеранами. Створення можливостей для реабілітації та підтримки ветеранів у громаді. Ерготерапевтичні втручання для підтримки соціальної інтеграції та реабілітації ветеранів. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682472/mod_resource/content/1/MIV.pdf , с. 1-16	2
16	Тема 16. Групова та соціальна ерготерапія для здоров'я та добробуту цивільного населення. Важливість групової та соціальної ерготерапії для здоров'я та добробуту цивільного населення. Основи групової ерготерапії. Переваги соціальної ерготерапії. Застосування соціальної ерготерапії для реабілітації та інтеграції в суспільство. Роль ерготерапевта в груповій та соціальній ерготерапії. Співпраця зі спільнотами, організаціями та іншими фахівцями для підтримки соціальної інтеграції та добробуту цивільного населення. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682472/mod_resource/content/1/MIV.pdf , с. 16-24	2
Разом		32

Примітка: * Дисципліна розроблена робочою групою викладачів ерготерапевтів університетів України за підтримки проекту «Реабілітація травм війни в Україні», що реалізується БФ «Пацієнти України» (Швейцарія, Європейський Союз та Nova Ukraine)»

5.2 Зміст практичних занять

№ практичного заняття	Теми практичних занять	Кількість годин
1	<i>До теми 2.</i> Використання навичок ефективної комунікації під час інтерв'ювання ветерана з травмою війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/IIIP.pdf , с. 1-2*	2
2	<i>До теми 3.</i> Загальна характеристика уражень заподіяних вогнепальною зброєю.	2

	https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПР.pdf , с. 3-4	
3	До теми 10. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання осіб з травмою спинного мозку та ампутацією верхньої кінцівки. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПР.pdf , с. 5-7	2
4	До теми 11. Професійне мислення та спеціалізовані ерготерапевтичні втручання в педіатрії в контексті травм війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПР.pdf , с. 8-11	2
5	До теми 12. Ерготерапія при ПТСР, залежності від психоактивних речовин та інших порушеннях психічного здоров'я ветеранів/військових. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПР.pdf , с. 12-13	2
6	До тем 13-14. Порушення психічного здоров'я цивільного населення та заняття справедливості під час війни. Професійна практика і психічне здоров'я фахівців охорони здоров'я у контексті війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПР.pdf , с. 14-19	2
7	До теми 15. Презентація проекту соціальної інтеграції ветеранів війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПР.pdf , с. 27-28	2
8	До теми 16. Презентація проекту про соціальне інформування суспільства щодо правильної комунікації з особами з травмами війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682462/mod_resource/content/1/ПР.pdf , с. 28-29	4
Разом		18

Примітка: * Дисципліна розроблена робочою групою викладачів ерготерапевтів університетів України за підтримки проекту «Реабілітація травм війни в Україні», що реалізується БФ «Пацієнти України» (Швейцарія, Європейський Союз та Nova Ukraine)»

5.3 Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

№ тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. 1. Аналіз наданих літературних джерел до теми 1. 2. Заповнення щоденника рефлексії за питаннями лекції 1. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf , с. 1-5*	4
2	Тема 2. 1. Підготовка до практичного заняття за темою №2: лекційний матеріал + аналіз джерел літератури. 2. Підготовка до рольової гри з інтерв'ювання "ЕТ з ветераном війни" за кейсами, наведеними у практичних заняттях №3 і №4, на основі якого складається заняттєвий профіль клієнта. Студенти напередодні діляться на 2	5

	підгрупи і на практичному занятті демонструють рольову гру з наступними відповідями на запитання стосовно інтерв'ю. 3. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 5-9	
3	Тема 3. 1. Підготовка презентацій за вказаними ресурсами в трьох групах за темами: Перша група. Загальна характеристика уражень заподіяних вогнепальною зброєю. Друга група. Особливості мінно-вибухових травм, типові розлади заподіяні мінно-вибуховою травмою. Третя група. Когнітивні функції, їх порушення та особливості впливу порушень на заняттєву участь. 2. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 10-12	5
4	Тема 4. 1. Аналіз наданих літературних джерел. 2. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 12-14	4
5	Тема 5. 1. Аналіз наданих літературних джерел. 2. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 14-15	4
6	Тема 6. 1. Аналіз наданих літературних джерел. 2. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 15-17	4
7	Тема 7. 1. Аналіз наданих літературних джерел. 2. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 17-19	4
8	Тема 8. 1. Аналіз наданих літературних джерел. 2. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 19-22	4
9	Тема 9. 1. Аналіз наданих літературних джерел. 2. Заповнення щоденника рефлексій. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 22-25	4
10	Тема 10. 1. Підготовка до практичного заняття №3. Формування заняттєвого профілю та заняттєвих цілей відповідно до наданого клінічного випадку. Студенти отримують клінічний випадок на самостійне опрацювання під час підготовки до заняття. В рамках самостійної роботи студенти повинні скласти заняттєвий профіль та заняттєві цілі ерготерапії і надсилають викладачу до практичного заняття №3. 2. Аналіз наданих джерел.	5

	3. Заповнення щоденника рефлексії. 4. Підготовка до практичного заняття №4. Формування заняттєвого профілю та заняттєвих цілей відповідно до наданого клінічного випадку на самоопрацювання в малих групах. Студенти діляться на 2 групи, кожна з яких отримує клінічний випадок. В рамках самостійної роботи студенти повинні скласти заняттєвий профіль та заняттєві цілі ерготерапії і надсилають викладачу до практичного заняття №4. 5. Аналіз наданих джерел. 6. Заповнення щоденника рефлексії. https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 25-28, с. 28-34	
11	Тема 11. 1. Підготовка до практичного заняття №5. Формування заняттєвого профілю та заняттєвих цілей відповідно до наданого клінічного випадку на самоопрацювання в 1 підгрупі. Формування плану роботи ерготерапевта в рамках співпраці з працівниками освіти в 2 підгрупі. Студенти діляться на 2 групи, кожна з яких отримує завдання. В рамках самостійної роботи студенти повинні виконати домашнє завдання і надіслати викладачу до практичного заняття №5. 2. Аналіз наданих джерел. 3. Заповнення щоденника рефлексії. https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 34-35, с. 36-38	5
12	Тема 12. 1. Підготовка до практичного заняття №6. Формування заняттєвого профілю та заняттєвих цілей відповідно до наданого клінічного випадку на самоопрацювання в малих групах. Студенти діляться на 3 групи, кожна з яких отримує клінічний випадок. В рамках самостійної роботи студенти повинні визначити специфіку комунікації, скласти заняттєвий профіль та заняттєві цілі ерготерапії і надіслати викладачу до практичного заняття №6. 2. Аналіз джерел 3. Заповнення щоденника рефлексій за питаннями теми 12 https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 39-42, с. 42-50	4
13	Тема 13. 1. Підготовка до практичного заняття №7: лекція + аналіз джерел 2. Підготовка презентацій. Робота у малих (4) групах за темами: Перша група. Вплив травматичних подій війни на психічне здоров'я свідків подій Друга група. Вплив second-hand травми на психічне здоров'я та благополуччя близьких та родичів осіб, які пережили травматичні події війни. Третя група. Важливість ерготерапії для підтримки психічного здоров'я та добробуту переміщених осіб під час війни. Четверта група. Роль заняттєвої активності в профілактиці заняттєвої депривації цивільного населення під час війни 3. Заповнення щоденника рефлексій за питаннями теми 13. https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 51-56	1
14	Тема 14. 1. Підготовка до практичного заняття №8: лекція №12 + аналіз джерел 2. Вивчення матеріалів курсу “Турбота про себе для фахівців з реабілітації, які працюють з переміщеними особами” https://langs.physio-pedia.com/uk/self-care-for-rehabilitation-professionals-working-with-displaced-persons-uk/ 3. Підготовка презентацій: робота у малих групах	5

	Кожна група повинна провести дослідження та обговорити такі теми: 1. Резиліентність фахівців охорони здоров'я у контексті війни: ідентифікація стресових ситуацій та стратегії підвищення рівня резиліентності. 2. Профілактика вигорання серед фахівців охорони здоров'я: визначення ключових чинників вигорання та розробка планів профілактичних заходів. 3. Роль самопідтримки та самопізнання у збереженні психічного здоров'я фахівців охорони здоров'я: розробка індивідуальних стратегій самозахисту та самопідтримки. Кожна група має підготувати презентацію, в якій будуть представлені висновки та рекомендації щодо підтримки психічного здоров'я фахівців охорони здоров'я у контексті війни. 4. Заповнення щоденника рефлексій за питаннями теми 14. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 56-64	
15	Тема 15. 1. Підготовка до практичного заняття за темою № 15: лекція + аналіз джерел. 2. Створення та презентація проекту соціального підприємства для ветеранів, до клінічного випадку які опрацьовувалися в інших модулях. Втручання ерготерапевта: пошук ідей, організація кроків, адаптація процесів та уможливлення участі. 3. Заповнити щоденник рефлексії. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 65-67	6
16-17	Тема 16. Підготовка до практичного заняття: аналіз наданих джерел. Створення та презентація проекту про соціальне інформування суспільства щодо правильної комунікації з особами з травмами війни. https://msn.khmnmu.edu.ua/pluginfile.php/682453/mod_resource/content/1/CPC.pdf, с. 68-70	6
Разом		70

Примітка: * Дисципліна розроблена робочою групою викладачів ерготерапевтів університетів України за підтримки проекту «Реабілітація травм війни в Україні», що реалізується БФ «Пацієнти України» (Швейцарія, Європейський Союз та Nova Ukraine)»

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням проблемного навчання); практичні заняття (з використанням методів роботи в малих групах, симуляційних завдань, розглядів кейсів, інтерв'ювання експертів); самостійна робота (робота з літературними джерелами, посиланнями на інтернет джерела та використання ресурсів physio-pedia.com). Методи викладання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (дискусії, обговорення); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Навчальна робота проводиться у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. На лекціях подається основний програмний матеріал, який становить основу підготовки майбутнього фахівця. На практичних заняттях поглиблюються знання з основних питань, висвітлених на лекціях, і перевіряються знання та вміння студентів, отриманих на лекціях та в процесі самостійної роботи. Самостійна робота студентів передбачає: закріплення пройденого матеріалу, підготовку до практичних робіт, опрацювання рекомендованої літератури.

Також використовуються інформаційно-комунікаційні методи та технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за тестуванням, яке є в модульному середовищі. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в он-лайн режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність виконання практичного завдання (вивчення теоретичного матеріалу з теми роботи, підготовку до усного опитування (наведені у Методичних рекомендаціях до практичних занять), активно працювати на занятті, захистити результати виконаної роботи, брати участь у дискусіях щодо прийнятих конструктивних рішень тощо.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять та тестування.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені Робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (за наявності такого переліку, доцільно вказати рекомендовані курси), які сприяють поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до

«Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Залежно від важливості окремих видів навчальної роботи, і їх ролі у формуванні компетентностей і результатів навчання, визначених освітньою програмою, розробники Робочої програми присвоюють кожному виду навчальної роботи (структурній одиниці) з дисципліни певну кількість балів. При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із встановлених Робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця навчальної роботи може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності **не допускаються**.

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. По завершенню кожного заняття для присутніх здобувачів вищої освіти оголошується кількість отриманих ними балів.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти з будь-якого виду навчальної роботи (структурної одиниці) рекомендується використовувати наведені нижче узагальнені критерії:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою (ПРН 02. Інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології, патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, принципів відновлення та одужання, протипоказань і застережень для безпечної та ефективної професійної практики. ПРН 06. Застосовувати рефлексивне професійне мислення у процесі навчання та надання ерготерапевтичних послуг. ПРН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб. ПРН 08. Застосовувати у практичній діяльності знання та базове розуміння рамок практики (frames of reference), науково-обґрунтованих підходів, методів, стратегій та інструментів для безпечної реалізації заняттєво-орієнтованих програми ерготерапії або складової індивідуальної програми реабілітації під супервізією ерготерапевта з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості. ПРН 09. Навчати пацієнтів/клієнтів безпечному і ефективному використанню допоміжних засобів реабілітації, ортезів, протезів та інших адаптивних засобів та пристосувань для покращення функціональної мобільності, заняттєвої участі та пересування у громаді. ПРН 10. Створювати безпечне і доступне середовище життєдіяльності у різних середовищах і контекстах заняттєвої участі, адаптовувати фактори середовища з метою збільшення функціональної незалежності у співпраці з пацієнтом/клієнтом, його родиною, іншими стейкхолдерами та особами, які надають реабілітаційні, освітні та соціальні послуги пацієнту/клієнту. ПРН 11. Застосовувати базові навички наукового пошуку, формулювання дослідницького питання, збору, критичного аналізу та оцінки даних, опрацювання джерел доказової інформації для написання студентських наукових робіт з дотриманням принципів доброчесності та обґрунтування рішень щодо застосування наукових даних у практичній діяльності. ПРН 12. Застосовувати у професійній діяльності

	знання національних регуляторних документів, норм та процесів супервізії асистентів ерготерапевтів, провадити практичну діяльність у межах професійної компетентності асистента ерготерапевта та демонструвати навички міжпрофесійної співпраці. ПРН 14. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами, нормами професійної етики та деонтології та дотримуючись принципу неприпустимості корупції. ПРН 17. Ефективно та своєчасно документувати надання ерготерапевтичних послуг у межах власних професійних компетентностей, використовуючи електронні систем документації, типові форми документації, загальноприйняту професійну термінологію та дотримуючись принципів конфіденційності і доброчесності. ПРН 20. Застосовувати навички щодо зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я шляхом використання заняттєвої активності людини. ПРН 22. Застосовувати методи оцінювання заняттєвої участі під керівництвом ерготерапевта; виконувати елементи ерготерапевтичних втручань, адаптуючи середовище та заняттєву діяльність особи відповідно до індивідуального плану; сприяти мінімізації ризиків для здоров'я пацієнтів/клієнтів та підтримці добробуту на основі практичного досвіду, здобутого в установах різного профілю), вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i>.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i>.
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів.

Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

10. Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів у 7 семестрі

Аудиторна робота								Семестровий контроль	Разом
Перший семестр									Сума балів
Практичні заняття (мінімум – 8 контрольних точок)								Іспит	
№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8		
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)									
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	9-15**	9-15	24-40	60-100*
36-60								24-40	

Примітка: *За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

** Практичні роботи №7 та №8 оцінюються у 9-15 балів, оскільки студенти на ці роботи готують власні проекти соціальних підприємств для осіб із травмами війни. Усі решта практичних робіт з 1 по 6 у 3-5 балів, оскільки тут студенти виконують однакові завдання.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль із дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається в тестовому режимі за допомогою модульного середовища.

Тестовий контроль складається із 25 тестових завдань, кожне з яких є рівнозначним. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 40.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 24 до 40 балів.

Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання іспиту

Кількість правильних відповідей	1-13	14-16	17-18	19-20	21-22	23-25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-65	66-72	73-82	83-89	90-100
Кількість балів	-	24-25	26-28	29-32	33-35	36-40

На тестування відводиться 30 хвилин. Студент проходить тестування в он-лайн режимі у Модульному середовищі для навчання.

При оцінюванні практичного завдання викладач керується узагальненими критеріями, наведеними у таблиці «Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти».

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання у балах з усіх видів навчальної роботи до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені нижче у таблиці «Співвідношення».

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з

дисципліни за результатами поточного контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (рівень досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

11. Питання для самопідготовки студентів до складання підсумкового контролю (іспиту)

1. Розкрийте вплив контексту на ефективність реабілітації осіб з травмами війни.
2. Сформулюйте переваги ранньої реабілітації потерпілих в умовах війни і можливі реабілітаційні заходи на цьому етапі.
3. Назвіть потенційні ключові проблеми для фахівців, що надають послуги ранньої реабілітації в умовах війни та збройних конфліктів.
4. Розкрийте обов'язки спеціалістів з реабілітації відповідно до практичного посібника з ранньої реабілітації конфліктів і катастроф.
5. Проаналізуйте травми, отримані цивільними особами та місцевими учасниками бойових дій у збройних конфліктах двадцять першого століття.
6. Назвіть причини відмінностей характеру і структури травм в умовах війни від цивільної травми. Опишіть категорії вибухових травм.
7. Сформулюйте обмеження активності та участі, зумовлені травмами війни, та роль ерготерапевта в реабілітації ветеранів.
8. Назвіть періоди реабілітації, розкрийте зміст реабілітаційного циклу, обсягів реабілітаційної допомоги, поняття реабілітації в громаді.
9. Як вибудовується маршрут військових до реабілітації?
10. Які законодавчі та урядові документи регламентують процеси надання реабілітаційної допомоги військовим в Україні?
11. Розкрийте наслідки впливу травматичних уражень на психічний стан ветеранів війни та їх мотивацію. Назвіть характерні прояви, які стосуються посттравматичних стресових станів військовослужбовців.
12. Розкрийте зміст поняття «Моральна травма», її компоненти і причини виникнення. За якими критеріями відрізняють ПТСР від моральної травми. Ерготерапевтичні втручання при відновленні після моральної травми.

13. Охарактеризуйте мотиваційну сферу ветерана війни. Філософія мотиваційного інтерв'ювання.
14. Які принципи мотиваційного інтерв'ю? Якими навичками має володіти ерготерапевт для проведення ефективного мотиваційного інтерв'ю. Етапи мотиваційного інтерв'ю.
15. Комунікаційні стратегії в практичній діяльності ерготерапевта.
16. Розкрийте основи клінічної практики у сфері психічного здоров'я за Керівництвом mhGAP.
17. Чим характеризуються вогнепальні ураження? Наслідки мінновибухового ураження на організм людини?
18. Проаналізувати багатофакторність негативного впливу на організм людини, яка знаходиться в екстремальних умовах війни.
19. Які причини опіків більш характерні у воєнний час?
20. На що спрямована ерготерапія на гострому, після гострому та довготривалому етапах реабілітації при опіках?
21. Які складові має охоплювати процес навчання пацієнта/клієнта для самоменеджменту після опіків?
22. Характеристика поняття «поєднані ураження верхньої кінцівки»? Наслідки поєднаного ураження верхньої кінцівки?
23. Інструменти оцінювання, які можуть застосовуватися для осіб з травмою верхньої кінцівки?
24. Охарактеризуйте принципи ерготерапевтичного втручання для осіб з травмою верхньої кінцівки?
25. Визначити роль ортезування при ураженні периферичної нервової системи?
26. Визначити причини, які призводять до ампутацій кінцівок під час війни?
27. Зазначте стратегії формування правильної форми кукси?
28. Ерготерапевтичні втручання рекомендовано застосовувати для зменшення фантомного болю?
29. Охарактеризуйте, з чим пов'язана відмова пацієнта від використання протезу і представте факти доцільності використання протезу?
30. Види протезів та коротко охарактеризуйте кожен вид?
31. Яка послідовність навчання використанню протеза верхньої кінцівки?
32. Стратегії попередження контрактур в кульшовому суглобі при ампутації вище коліна? В колінному суглобі при ампутації нижче коліна?
33. Стратегія пересаджування пацієнта з двосторонньою ампутацією нижніх кінцівок з крісла-колісного на ліжко?
34. Роль ерготерапевта у реабілітації осіб з порушенням зору? Вплив зниження гостроти зору, зниження контрастної чутливості, акомодатції, конвергенції, саккадичних рухів очей та стеження, світлобоязнь, випадіння поля зору може мати на заняттєву активність?
35. Компенсаторні методики, які може запропонувати ерготерапевт при недостатній гостроті зору, порушенні акомодатції, порушенні саккадичних рухів очей та стеження. В чому полягає втручання ерготерапевта при випадінні поля зору?
36. Які зміни у середовищі та заняттєвій активності, будуть сприяти кращій видимості ключових елементів у осіб при зниженій контрастній чутливості?
37. Опишіть метод затуляння. З якою метою можна використовувати цей метод?
38. Особливості ЧМТ отриманої внаслідок бойових дій? Ерготерапевтичні втручання можна застосувати на ранніх етапах реабілітації (Ранчо 1-3)?
39. Які стратегії втручання ви можете виокремити при роботі з неглектом?
40. Які конкретні втручання ерготерапевт може використати для покращення пам'яті пацієнта з ЧМТ?
41. Які стратегії навчання можна використати з різними типами афазії?
42. Опишіть потенційний рівень функціонування особи після травми спинного мозку на рівні С7 (повне ураження). Які фактори на нього впливають?
43. Чим відрізняються стратегії втручання для дітей та дорослих?
44. Які зміни в грі можна спостерігати як наслідок впливу війни?

45. Які стратегії ерготерапевтичних втручань для дітей які пережили війну ви можете навести як приклад?
46. Які фактори ризику розвитку ПТСР у ветеранів/військових, пов'язані безпосередньо з психотравмуючими подіями, та після травми (у віддалений період)?
47. Які найчастіше проблеми і потреби заняттєвої активності виникають у ветеранів/військових ПТСР?
48. Ключові аспекти ерготерапії ветеранів/військових з ПТСР?
49. Охарактеризуйте заняттєво-орієнтовні втручання при ПТСР у ветеранів/військових.
50. Охарактеризуйте освітній аспект ерготерапії при ПТСР у ветеранів/військових.
51. Які стратегії втручання є доцільними для ветеранів/військових із залежністю від психоактивних речовин?
52. Як ерготерапія може сприяти поліпшенню психічного стану ветеранів/військових з ПТСР та залежністю від психоактивних речовин?
53. Які ресурси та підтримку можна надати ветеранам/військовим, щоб покращити їхнє психічне здоров'я та забезпечити більш активну участь у повсякденному житті?
54. Які основні етичні аспекти слід враховувати при проведенні ерготерапевтичних сесій з ветеранами/військовими?
55. Які можливі перешкоди та виклики можуть виникнути під час ерготерапевтичного втручання з ветеранами/військовими?
56. Які стратегії ви б використовували для поширення своїх знань та навичок з ерготерапії серед інших фахівців та спільноти, щоб підтримувати ветеранів/військових?
57. Що таке порушення психічного здоров'я і які основні види цих порушень можуть виникати у цивільного населення під час війни?
58. Які фактори ризику сприяють розвитку порушень психічного здоров'я в умовах війни?
59. Які можуть бути наслідки заняттєвої депривації для психічного здоров'я?
60. Стратегії та методи ерготерапевтичних втручань можуть бути використані для профілактики та лікування заняттєвої депривації?
61. Поняття "заняттєва справедливість" і яке її значення у створенні позитивного впливу на психічне благополуччя населення під час війни? Як ерготерапевти можуть сприяти заняттєвій справедливості та відновленню психічного здоров'я під час війни?
62. Що таке резилієнтність у професійній практиці працівників охорони здоров'я і як вона допомагає їм у подоланні стресу в умовах війни?
63. Як фахівці охорони здоров'я можуть сприяти відновленню психічного здоров'я своїх пацієнтів, які постраждали від воєнних подій?
64. Яка роль ерготерапевта у соціальній інтеграції ветеранів? У чому полягає важливість соціальної інтеграції ветеранів?
65. Що таке соціальні підприємства та їх роль у соціальній реабілітації ветеранів?
66. Опишіть важливість групової та соціальної ерготерапії для здоров'я та добробуту цивільного населення. Вкажіть роль ерготерапевта в груповій та соціальній ерготерапії.

12. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес із дисципліни «Ерготерапія осіб з травмами війни» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Курс «Ерготерапія осіб з травмами війни» <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8940>
2. Ерготерапія осіб з травмами війни: Методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності І7 «Терапія та реабілітація» для ОПІ І7.02 «Ерготерапія». URL: [ІІІ.pdf](#)

13. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями. Вивчення навчальної дисципліни не потребує

використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

14. Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. «Керівництво mhGAP для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я». Копенгаген: Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро; 2020 р. Ліцензія: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
2. Місце ерготерапії у комплексній реабілітації учасників антитерористичних операцій, операцій об'єднаних сил з урахуванням світового досвіду. Том 21, №6, 2020 с. 46-53.
3. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців. Київ, 2020. 192 с. Загальна редакція: К. Возніцина, Л. Литвиненко.
4. Основи практики ерготерапії. Шосте видання. За редакцією Едварда А.С. Дункана. Науковий редактор: Ольга Мангушева (ГО УТЕТ). Видавництво ТзОВ "Трек ЛТД", 2023, 224 с.
5. Сільвер Дж.М., Макалістер Т.В., Йодофскі С.К., редактори. Підручник черепно-мозкової травми. Арлінгтон, штат Вірджинія: American Psychiatric Publishing; 2005. С.27-39.
6. American Occupational Therapy Association. (2020). Occupational therapy practice framework: Domain and process (4th ed.). American Journal of Occupational Therapy, 74 (Suppl.2), 7412410010.
<https://doi.org/10.5014/ajot.2020.74S2001>.
7. Brain Injury Visual Assessment Battery for Adults test manual. Birmingham, AL: visAbilities Rehab Services. Warren, M., 2023. – p. 173.
8. Cifu, D. X., & Lew, H. L. (2014). Handbook of polytrauma care and rehabilitation / David X. Cifu and Henry Lew. Demos Medical Publishing.
9. Dr. V. C. Jacob, Dr. Amruta A. Paranjape, Dr. Alok Sharma, Neurorehabilitation of Spinal Cord Injury, A Guidebook for Therapists and Patients, 2015: 296 p.
10. International Handbook of Occupational Therapy Interventions, Ingrid Söderback, p. 147.
11. Roll SC, Hardison ME. Effectiveness of occupational therapy interventions for adults with musculoskeletal conditions of the forearm, wrist and hand: A systematic review. *Am J Occup Ther.* 2017;71(1):1–12. 10.5014/ajot.2017.023234
12. Royal College of Occupational Therapists. Edit. Angie Thompson. Occupational therapy and play Practice guideline. The Royal College of Occupational Therapists Ltd. 2023. p. 7-9.
<https://www.rcot.co.uk/sites/default/files/Play-guideline-consultation-draft.pdf#page49>
13. Standards of physiotherapy and occupational therapy practice in the management of burn injured adults and children Burn therapy standards working group (2005)
14. Thiele, Paige and Vastag, Miranda, "An Occupational Therapy Veteran Resource Guide" (2013). Occupational Therapy Capstones. 340
15. Wheeler S, Acord-Vira A. Occupational therapy practice guidelines for adults with traumatic brain injury. Bethesda (MD): American Occupational Therapy Association, Inc. (AOTA); 2016. 47 p.
16. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців. — Київ, 2020. 192 с. Загальна редакція: К. Возніцина, Л. Литвиненко.
17. American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). American Psychiatric Publishing. <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>
18. Brewin, C. R., Andrews, B., & Valentine, J. D. (2000). Meta-analysis of risk factors for posttraumatic stress disorder in trauma-exposed adults. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 68(5), 748-766. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11068961/>

Додаткова література:

19. Балаж М.С. (2023). Ерготерапія військовослужбовців та ветеранів із посттравматичним стресовим розладом: огляд літератури. *Health & Education*, Вип. 2. 46-52.
20. Бур'янов ОА, Страфун СС та ін. Вогнепальні поранення кінцівок. Методичні рекомендації. Київ, 2015: 46С.
21. Лікування травм кінцівок Під час катастроф та конфліктів. Розділ 10: Ампутації. Посібник. 2016: 21с.
22. Самостійне одягання після перенесеної травми спинного мозку: практичний посібник / Кузьо Т. В. – Львів, 2020 – 37 с.
23. Allard, Jace; Leisenheimer, Hannah; and Omotunde, Adeyinka (2022). Effectiveness of Occupational Therapy Self-Management Interventions Among Chronically Homeless Veterans with Mental Health and Substance Abuse Disorders. *Critically Appraised Topics*. 42. <https://commons.und.edu/cat-papers/42>
24. Edgelow, M.M., MacPherson, M.M., Arnaly, F., Tam-Seto, L., & Cramm, H.A. (2019). Occupational therapy and posttraumatic stress disorder: A scoping review. *Can J Occup Ther*, 86(2), 148–157. DOI: 10.1177/0008417419831438. Epub 2019 Apr 23. PMID: 31014080.
25. Marshall CA, Crowley P, Carmichael D, et al. (2023). Effectiveness of Suicide Safety Planning Interventions: A Systematic Review Informing Occupational Therapy. *Canadian Journal of Occupational Therapy*. 2023;90(2):208-236. doi:[10.1177/00084174221132097](https://doi.org/10.1177/00084174221132097)
26. Moattari, M., Alizadeh Shirazi, F., Sharifi, N., & Zareh, N. (2016). Effects of a Sensory Stimulation by Nurses and Families on Level of Cognitive Function, and Basic Cognitive Sensory Recovery of Comatose Patients With Severe Traumatic Brain Injury: A Randomized Control Trial. *Trauma monthly*, 21(4), e23531. <https://doi.org/10.5812/traumamon.23531>
27. Shirley Ford, Annette Keay, Daria Skipper. Occupational Therapy Interventions for Adults with a Spinal Cord Injury, an overview, 2014: 34 p.
28. Simó-Algado S, Mehta N, Kronenberg F, Cockburn L, Kirsh B. Occupational therapy intervention with children survivors of war. *Can J Occup Ther*. 2002;69(4):205-217. doi:10.1177/000841740206900405
29. Philadelphia, PA: Wolters Kluwer/Lippincott Williams and Wilkins War surgery. Working with limited resources in armed conflicts and other situation of violence Giannou G., Baldan M., Molde A. Vol. 2
30. Thiele, Paige and Vastag, Miranda (2013). An Occupational Therapy Veteran Resource Guide. *Occupational Therapy Capstones*. 340. <https://commons.und.edu/ot-grad/340>
31. WHO. mhGAP Humanitarian Intervention Guide (mhGAP-HIG): clinical management of mental, neurological and substance use conditions in humanitarian emergencies. 2016
32. "Mental Health Care for Nurses: Applying Mental Health Skills in the General Hospital" by Anthony Harrison (2006). <https://handoutset.com/wp-content/uploads/2022/05/Mental-Health-Care-for-Nurses-Applying-Mental-Health-Skills-in-the-General-Hospital-Anthony-Harrison-Chris-Hart.pdf>
33. World Health Organisation. ICD-11 – International Classification of Diseases 11th Revision; The global standard for diagnostic health information. Available from: <https://icd.who.int/en> (Accessed 30 September 2020)

.....

Електронні ресурси:

34. Іщенко А. Психологія війни: як допомогти ветеранам АТО повернутися до нормального життя. URL: (2018) <https://ukr.segodnya.ua/regions/donetsk/psihologiya-voiny-kak-pomoch-veteranam-ato-vernutsya-k-normalnoy-zhizni-1117099.html>
35. Настанова 00806. Оцінка зору. Режим доступу: <https://guidelines.moz.gov.ua/documents/3586>
36. Посібник mhGAP з надання допомоги «Оцінка та ведення розладів, безпосередньо пов'язаних зі стресом» <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/250136/9789241505932-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

37. Посібник mhGAP з надання допомоги / керівництво <https://www.mh4u.in.ua/wp-content/uploads/2020/06/posibnyk-mhgap-z-nadannia-dopomohy-za-humanitarnykh-nadzvyhajnykh-standiv.pdf> та <https://www.mh4u.in.ua/wp-content/uploads/2020/06/kerivnytstvo-mhgap.pdf>
38. Проекти соціального згортання <https://www.prostir.ua/m/?id=214152>
39. Sexuality and Reproductive Health in Adults with Spinal Cord Injury: A Clinical Practice Guideline for Health-Care Professionals, Paralyzed Veterans of America, 2010. Режим доступу: https://pva.org/wp-content/uploads/2023/01/updated_cpg_sexuality-and-reproductive-health.pdf
40. Improving Insight and Awareness in Brain Injury. Kristy Easley, M.A., CCC-SLP, CBIS NeuroRestorative https://www.neurorestorative.com/assets/sites/7/NeuroInstitute_October1.pdf
41. Курс “Турбота про себе для фахівців з реабілітації, які працюють з переміщеними особами” <https://langs.physio-pedia.com/uk/self-care-for-rehabilitation-professionals-working-with-displaced-persons-uk/>

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>.